

Співробітництво територіальних громад

НАВЧАЛЬНИЙ КУРС

Вступ. Коротко про проєкт

Проєкт «Реформа освіти: виклики для об'єднаних територіальних громад»

Анотація проєкту

Мета. Сприяння реформі освіти в Україні шляхом впровадження демократичної моделі управління та забезпечення якості освітніх послуг на рівні сільських об'єднаних територіальних громад у Львівській та Чернігівській областях на основі позитивних практик системи управління середньою освітою США.

Завдання

1. Розвиток державно-громадського управління освітою

- 1.1. Впровадження нової моделі управління освітньою системою в 4-х ОТГ
- Створення освітніх громадських Рад ОТГ
- Розробка та затвердження Положення про Раду
- 1.2. Проведення засідань Рад
- 1.3. Розробка Програм розвитку освіти ОТГ.
- 1.4. Консультації членів Рад

2. Покращення якості освітніх послуг

2.1. Легалізація угод про співпрацю для надання методичних послуг через Центри професійного розвитку педагогічних працівників (ЦПР) в 4 ОТГ та сусідніх муніципалітетах (4 угоди, зареєстровані в Міністерстві регіонального розвитку).

2.2. Розвиток 4-х пілотних ЦПР на засадах міжмуніципальної співпраці

2.3. Консультації менеджерів освітньої сфери

3. Навчання

3.1. Проведення семінарів по темі «Державно-громадського управління освітою та якість освіти»

3.2. Проведення семінарів по темі «Міжмуніципальна співпраця»

4. Поширення результатів та інформаційний супровід проекту

4.1. Модернізація 4-х сайтів ОТГ

4.2. Публікації в ЗМІ та сайтах учасників проекту

1. Основні джерела інформації

1. Закон України «Про співробітництво територіальних громад» (2014)

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text>

2. Наказ Мінрегіону «Про затвердження Примірних форм договорів про співробітництво територіальних громад» (2014)

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0233858-14#Text>

3. Наказ Мінрегіону «Про затвердження Порядку формування та забезпечення функціонування реєстру про співробітництво територіальних громад» (2014)

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1065-14#Text>

4. Методичні рекомендації щодо практичного застосування положень Закону України «Про співробітництво територіальних громад» в частині організації та юридичного оформлення співробітництва (2015) <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2015/12/Metodychka.pdf>

5. Методичні рекомендації щодо практичного використання примірних форм договорів про співробітництво територіальних громад (2016) https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/06/Metod_recomend_spivrobit.pdf

6. Практичний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування “Організація співробітництва територіальних громад в Україні” (2017) <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/10/Organizatsiya-spivrobitnitstva-teritorialnih-gromad-v-Ukrayini.pdf>

7. Практичний коментар до Закону України „Про співробітництво територіальних громад” (2015) <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2015/12/komentar.pdf>

8. Реєстр договорів про співробітництво територіальних громад (2014-2021)

<https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/rozvytok-mistsevoho-samovryaduvannya/reyestr/>

9. Співробітництво територіальних громад (відповіді на запитання та зразки документів) (2018) <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/376/2018.pdf>

10. Як розпочати дружбу між містом та селом? Про співробітництво міських та сільських територіальних громад (Методичні рекомендації) (2019)

<https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/517/08-02-19.pdf>

2. Основні поняття

Співробітництво територіальних громад (неофіційно Міжмуніципальне співробітництво, ММС) - відносини між двома або більше територіальними громадами, що здійснюються на договірних засадах у визначених Законом формах з метою забезпечення соціально-економічного, культурного розвитку територій, підвищення якості надання послуг населенню на основі спільних інтересів та цілей, ефективного виконання органами місцевого самоврядування визначених законом повноважень.

Сутність співробітництва полягає у тому, що територіальні громади на договірній основі **об'єднують свої зусилля та ресурси** для вирішення існуючих проблем власного розвитку. **Кінцевою метою** співробітництва має бути підвищення якості життя членів громади.

Основними **завданнями** співробітництва територіальних громад є підвищення якості послуг, розвиток інфраструктури, а також підвищення ефективності діяльності відповідних органів місцевого самоврядування.

ПЕРЕВАГИ ММС:

- Об'єднання ресурсів кількох територіальних громад – більші **можливості**;
- Збільшення кількості споживачів послуги – підвищення **ефективності** витрачання коштів громади;
- Можливість обмінюватись знаннями та досвідом у наданні окремих послуг – підвищення **компетентності**;
- Покращується здатність залучати приватні **інвестиції** та брати участь у проектах публічно-приватного партнерства;
- З'являється можливість покращувати **якість послуг** шляхом залучення більш кваліфікованого персоналу та здійснення акумуляції наявних ресурсів;
- Підвищує рівень **довіри** серед кредиторів та здатність залучати **зовнішнє фінансування** як від держави, так і від приватних партнерів (завдяки покращенню співвідношення між витратами та вигодами проектів).
- Можливість залучити **кошти обласного бюджету** через участь в обласній програмі Конкуру проектів співробітництва громад.

ПРИНЦИПИ СПІВРОБІТНИЦТВА:

- 1) законність;
- 2) добровільність;
- 3) взаємна вигода;
- 4) прозорість та відкритість;
- 5) рівноправність учасників;
- 6) взаємна відповідальність суб'єктів співробітництва за його результати.

ЧИННИКИ УСПІШНОСТІ СПІВРОБІТНИЦТВА:

- чітке усвідомлення наявності проблем та бачення шляхів їх вирішення;
- готовність до співпраці на принципах чесності та прозорості відносин;
- наявність взаємної довіри;
- налагоджена комунікація;
- використання синергій;
- вибір «правильного» менеджменту в рамках співробітництва;
- оптимальність обраної форми співробітництва та її життєздатність.

Суб'єктами співробітництва є територіальні громади сіл, селищ, міст.

Територіальні громади здійснюють співробітництво через сільські, селищні та міські ради.

Співробітництво здійснюється у сферах спільних інтересів територіальних громад у межах повноважень відповідних органів місцевого самоврядування, якщо інше не передбачено законом.

Спільні зусилля можуть стосуватися однієї або декількох сфер (галузей), які належать до визначеної законом компетенції органів місцевого самоврядування відповідних територіальних громад як суб'єктів співробітництва.

Співробітництво має свою вартість для кожної територіальної громади: воно потребує певних зусиль, фінансування та спільного використання наявних у них ресурсів (кадрів, землі, обладнання, будівель тощо).

Співробітництво розраховане на певний період часу, про який територіальні громади як суб'єкти співробітництва домовилися під час підготовки проекту відповідного договору.

Суб'єкти. Громадяни, представники бізнесу чи інші суб'єкти приватного права чи органи державної влади, районні або обласні ради **не можуть** бути стороною у договорі про співробітництво.

Територія. Закон не вимагає, щоб співробітництво здійснювалося за територіальною приналежністю, або, щоб місцеві ради бути одного рівня. Тобто, укладати договори про співробітництво можуть сільські, селищні, міські ради із різних регіонів України. Громадам не треба мати суміжну територію для того, щоб почати співробітництво.

Кількість громад. Закон не містить обмежень щодо кількості суб'єктів співробітництва. Тому договір може бути багатостороннім.

3. Форми співробітництва

Співробітництво здійснюється у формі:

2) реалізації **спільних проектів**, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів;

1) **делегування** одному із суб'єктів співробітництва іншими суб'єктами співробітництва виконання одного чи кількох завдань **з передачею йому відповідних ресурсів**;

3) **спільного фінансування (утримання)** суб'єктами співробітництва підприємств, установ та організацій комунальної форми власності - **інфраструктурних об'єктів**;

4) **утворення** суб'єктами співробітництва **спільних комунальних підприємств**, установ та організацій - **спільних інфраструктурних об'єктів**;

5) **утворення** суб'єктами співробітництва **спільного органу управління** для спільного виконання визначених законом повноважень.

Розподіл укладених договорів за формами співробітництва станом на 2019 рік:

- Делегування виконання окремих завдань 9%
- Реалізація спільних проектів 74%
- Спільне фінансування (утримання) підприємств, установ та організацій комунальної форми власності 15%
- Утворення спільних комунальних підприємств, установ, організацій 2%
- Утворення спільного органу управління (всього 2 договори) 0,4%

Приклади договорів, зареєстрованих впродовж останнього року:

У формі реалізації проєкту:

- комплекс профілактично-діагностичних заходів
- надання адміністративних послуг
- Різні можливості-рівні справи
- Організація горячих обідів для інвалідів, що є жителями громад
- Придбання автобусів для комунального підприємства
- Капітальний ремонт покрівлі ДНЗ ясла-садок
- облаштування ЦНАПу
- організації комплексного, роздільного збору, вивозу та утилізації ТПВ
- Безпековий простір
- Створення комплексної туристичної інфраструктури
- Придбання спеціалізованої техніки та обладнання
- Діяльність місцевої пожежної охорони
- Спільні зусилля – чисте довкілля
- Організація віддалених робочих місць ЦНАП
- Кращі дороги-добробут Первомайщини
- Сучасна медицина II рівня
- Капітальний ремонт покрівлі сільського будинку культури
- розвиток пішохідно-трекінгової та велосипедної інфраструктури
- Нова школа-насамперед комфорт та тепло
- Виробництво пеллет із соломи для потреб громади
- Створення системи соціальної мобільності для осіб з особливими потребами

Приклади договорів, зареєстрованих впродовж останнього року:
У формі спільного фінансування утримання об'єктів:

- центр первинної медико-санітарної допомоги
- Інтегративно-ресурсний центр
- Центр надання соціальних послуг
- районна лікарня
- Об'єднаний трудовий архів
- Фінансово-господарська група з центрального обслуговування закладів та установ освіти, культури та спорту
- школа мистецтв
- дитячо-юнацька спортивна школа
- центр творчості дітей та юнацтва
- опорний заклад середньої освіти
- Будинок школяра
- місцева пожежна охорона

Кожна із п'яти форм співробітництва має свої особливості, за рахунок чого одна форма співробітництва відрізняється від іншої. Відрізняються вони, перш за все, **метою**.

1. **Делегування**. На підставі договору про співробітництво декілька суб'єктів співробітництва можуть делегувати одному із таких суб'єктів виконання одного чи кількох завдань з передачею йому відповідних ресурсів, і це сприятиме підвищенню ефективності використання коштів місцевих бюджетів. **Перелік завдань**, що делегуються органу місцевого самоврядування суб'єкта співробітництва обов'язково **має бути зазначено у договорі** за цією формою співробітництва у вигляді чітко сформульованих обов'язкових доручень, виконання яких покладається на одного із суб'єктів співробітництва.

Делегування – обов'язкові елементи договору:

- 1) **перелік завдань**, що делегуються органу місцевого самоврядування;
- 2) **найменування** органу місцевого самоврядування суб'єкта співробітництва, якому делегуються завдання інших органів місцевого самоврядування;
- 3) **найменування** органів місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва, які делегують завдання відповідному органу місцевого самоврядування;
- 4) **вимоги** до виконання органом місцевого самоврядування делегованих іншими суб'єктами співробітництва завдань;
- 5) **обсяг коштів** місцевих бюджетів, що передаються місцевому бюджету органу місцевого самоврядування на виконання делегованих завдань;
- 6) **строк**, на який делегуються завдання;
- 7) форму і порядок **звітування** про стан виконання та фінансування делегованих завдань;
- 8) порядок **припинення** договору та розв'язання **спорів** під час його виконання.

2. **Реалізація спільних проектів**. Метою спільного проекту суб'єкти співробітництва обов'язково мають вказати у відповідному договорі. Під метою спільного проекту необхідно розуміти перелік чітко сформульованих кінцевих результатів, для досягнення яких, власне й було організоване співробітництво. Обов'язкові елементи:

- 1) **мета** спільного проекту;
- 2) **строки** та **умови** його реалізації;
- 3) перелік **заходів** органів місцевого самоврядування, що передбачається здійснити у рамках реалізації спільного проекту;
- 4) обсяги **фінансування** спільного проекту органами місцевого самоврядування;
- 5) **форму** участі органів місцевого самоврядування у рамках реалізації спільного проекту;
- 6) механізм **координації** діяльності органів місцевого самоврядування;
- 7) порядок **припинення** дії договору та розв'язання **спорів** під час його виконання;
- 8) **відповідальність** сторін

3. **Спільне фінансування (утримання).** Метою є забезпечення ефективного використання ресурсів територіальних громад. Таке використання має відбуватися на основі спільного застосування наявних в одного із суб'єктів співробітництва об'єктів комунальної інфраструктури. Законодавець акцентує увагу на тій обставині, що ця форма співробітництва повинна відповідати вимогам Бюджетного кодексу України. Обов'язкові елементи договору:

- 1) **перелік** підприємств, установ та організацій комунальної форми власності, що передбачається спільно (усіма суб'єктами співробітництва) фінансувати (утримувати);
- 2) обсяг **фінансових ресурсів**, який органи місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва планують виділити для спільного фінансування (утримання), а також порядок здійснення видатків з місцевих бюджетів;
- 3) **умови щодо надання** (виробництва) підприємствами, установами та організаціями послуг (продукції) для суб'єктів співробітництва;
- 4) спосіб **розподілу** між суб'єктами співробітництва отриманих доходів та можливих ризиків;
- 5) форма і порядок подання **звітності** про результати діяльності підприємств, установ та організацій комунальної форми власності, використання ресурсів, у тому числі фінансових;
- 6) порядок **припинення** дії договору та розв'язання **спорів** під час його виконання.

4. **Утворення спільного комунального підприємства.** Має своєю метою реалізацію спільних інфраструктурних проектів і виконання функцій, що становлять спільний інтерес для зацікавлених територіальних громад. Для досягнення цієї мети суб'єкти співробітництва на підставі договору можуть утворювати спільні комунальні підприємства, установи та організації і спільно їх утримувати.

Забороняється утворювати спільні комунальні підприємства, установи та організації на базі майна, яке відповідно до закону (рішення органу місцевого самоврядування) не підлягає приватизації.

Статут спільного комунального підприємства, установи та організації повинен відповідати законодавству та вимогам, визначеним у договорі.

Утворення та реєстрація спільного комунального підприємства, установи та організації здійснюються відповідно до вимог законодавства.

Утворення спільного комунального підприємства Обов'язкові елементи договору:

- 1) сфера діяльності спільних комунальних підприємств, установ та організацій;
- 2) найменування та місцезнаходження спільних комунальних підприємств;
- 3) організаційно-правова форма спільних комунальних підприємств;
- 4) структура органів і служб управління порядок їх призначення та діяльності;
- 5) обсяг коштів (майна), що інвестуються органами місцевого самоврядування для фінансування (утримання) та функціонування спільних комунальних підприємств, установ та організацій, а також строки їх внесення;
- 6) етапи утворення спільних комунальних підприємств, установ та організацій і відповідальність сторін за результати їх діяльності;
- 7) шляхи покриття органами місцевого самоврядування можливих збитків, дефіциту коштів та розподілу отриманих доходів спільних комунальних підприємств;
- 8) порядок припинення діяльності спільних комунальних підприємств, установ та організацій, а також розподілу між суб'єктами співробітництва майна таких підприємств, установ та організацій;
- 9) порядок припинення дії договору та розв'язання спорів під час його виконання;
- 10) умови виходу одного із суб'єктів із співробітництва.

5. **Утворення спільного органу управління.** Метою є спільне виконання визначених законом повноважень, що належать до компетенції органів місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва, економія коштів, необхідних для їх утримання (оптимізація чи зменшення видатків). В договорі про утворення спільного органу управління мету доцільно викласти більш конкретизовано.

Спільний орган управління може утворюватися як окремий виконавчий орган сільської, селищної, міської ради одного із суб'єктів співробітництва або у складі виконавчого органу сільської, селищної, міської ради одного із суб'єктів співробітництва (як структурний підрозділ - департамент, відділ, управління, проектне бюро, агенція тощо).

Утворення спільного органу управління

Обов'язкові елементи договору:

- 1) **мета** утворення спільних органів управління;
- 2) **повноваження**, що реалізуються спільним органом управління, та його **функції**;
- 3) **найменування** та **місцезнаходження** спільного органу управління;
- 4) **спосіб утворення** спільного органу управління та його майна;
- 5) порядок **призначення** (обрання) на посаду, а також звільнення з посади керівника спільного органу управління та інших посадових осіб;
- 6) **відповідальність керівника** спільного органу управління;
- 7) порядок та обсяги **фінансування** суб'єктами співробітництва спільного органу управління;
- 8) порядок та періодичність **звітування** спільного органу управління перед суб'єктами співробітництва та відповідними органами місцевого самоврядування;
- 9) порядок **припинення** функціонування спільного органу управління та відповідного розподілу майна, наслідки такого припинення;
- 10) порядок припинення дії договору, можливість припинення одним із суб'єктів співробітництва участі у співробітництві та наслідки такого припинення.

Для правильного вибору форми співробітництва його потенційні суб'єкти спочатку мають визначитися із його кінцевою **метою** та **завданнями**, вирішення яких призведе до досягнення поставленої мети, а згодом порівняти зміст необхідної форми співробітництва для заінтересованих територіальних громад із формами співробітництва, визначених Законом України «Про співробітництво територіальних громад» (статті 10, 11, 12, 13 та 14).

4. Процедура

Крок 1. Ініціювання співробітництва. Підготовка пропозиції.

Ініціаторами співробітництва можуть бути:

- сільський, селищний, міський голова,
- депутати сільської, селищної, міської ради,
- члени територіальної громади у порядку місцевої ініціативи.

Ініціатор співробітництва забезпечує підготовку **пропозиції** щодо ініціювання співробітництва, яка подається на розгляд сільської, селищної, міської ради.

Пропозиція щодо ініціювання співробітництва повинна містити:

- мету,
- обґрунтування доцільності співробітництва,
- інформацію про сферу його здійснення,
- форму
- очікувані фінансові результати,
- інші необхідні для організації співробітництва умови.

Перелік суб'єктів, які можуть бути ініціаторами співробітництва є вичерпним і розширеному тлумаченню не підлягає. Це означає, що будь-хто інший **окрім** тих суб'єктів, що вказані у частині 1 статті 5 Закону України «Про співробітництво територіальних громад» ініціаторами співробітництва не може бути.

Місцева ініціатива – це форма безпосередньої участі мешканців територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення шляхом внесення письмової пропозиції у визначеному законодавством порядку в сільську, селищну чи міську раду для розгляду та прийняття відповідного рішення в межах їхньої компетенції.

Пропозиція щодо ініціювання співробітництва – це **письмовий документ**, який окрім таких звичних реквізитів як **назва, дата подачі та підпис ініціатора**, обов'язково повинен містити **мету, обґрунтування доцільності співробітництва, інформацію про сферу його здійснення, форму та очікувані фінансові результати**, а також інші необхідні для організації співробітництва умови. Інші необхідні для організації співробітництва умови формулюються ініціатором співробітництва в контексті пропонованої форми співробітництва та обсягу передбачуваних спільних дій, спрямованих на досягнення мети співробітництва.

Ініціатива депутатів

Законодавство не встановлює обмежень щодо мінімальної та максимальної кількості депутатів, які можуть бути ініціаторами співробітництва. Отже, ініціювати відповідне питання може, навіть, один депутат. Залежно від конкретних обставин таке ініціювання може бути здійснено депутатом (депутатами) у формі депутатського звернення, запиту або внесення на розгляд ради у вигляді проекту рішення.

Місцева ініціатива

Відповідно до ч.2 ст.9 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», порядок внесення місцевої ініціативи на розгляд ради може визначатися представницьким органом місцевого самоврядування або статутом територіальної громади. Таким чином, відповідний порядок має бути встановлений шляхом прийняття відповідними місцевими радами окремого **положення (рішення)** про порядок реалізації права на місцеву ініціативу або ж шляхом визначення такого порядку у **Статуті** територіальної громади.

Крок 2. Рішення місцевої Ради.

Рішення про надання згоди на організацію співробітництва приймається сільською, селищною, міською радою на підставі попередніх висновків її виконавчих органів стосовно відповідності інтересам та потребам територіальної громади пропозиції щодо ініціювання співробітництва.

Прийняте в установленому порядку сільською, селищною, міською радою рішення про надання згоди на організацію співробітництва є підставою для сільського, селищного, міського голови для початку переговорів між потенційними суб'єктами співробітництва про його організацію та утворення комісії з підготовки проекту договору про співробітництво.

Варто звернути увагу на ту обставину, що чинне законодавство не визначає строк, упродовж якого:

- виконавчий комітет має дати висновок за результатами вивчення пропозиції;
- сільська, селищна, міська рада приймає рішення про надання згоди на організацію співробітництва чи відмову в наданні такої згоди.

Крок 3. Переговори про організацію співробітництва

Сільський, селищний, міський **голова**, що представляє територіальну **громаду**, надсилає **пропозицію** про початок переговорів з питань організації співробітництва сільським, селищним, міським **головам**, що представляють відповідні територіальні громади – потенційних суб'єктів співробітництва, та забезпечує утворення **комісії**, до складу якої входять представники відповідних територіальних громад.

Крок 4. Оцінка та рішення про згоду

Сільський, селищний, міський **голова** за **рішенням** сільської, селищної, міської ради забезпечує протягом 60 днів з дати надходження **пропозиції** про початок переговорів з питань організації співробітництва її **вивчення, оцінку виконавчими органами** сільської, селищної, міської ради щодо відповідності потребам територіальної громади, а також проведення **громадського обговорення** такої пропозиції, після чого вона подається на розгляд відповідної **ради** для прийняття рішення про **надання згоди** на організацію співробітництва чи відмову та **делегування представника** (представників) до комісії.

Не зважаючи на ту обставину, що на усі вищевказані дії закон відводить **немалий** термін – 60 днів, сільський, селищний, міський голова повинен знати, що це **максимальна** кількість часу, яку можна витратити на розгляд отриманої пропозиції. Тому, для оптимізації процесу розгляду пропозиції варто орієнтуватися на значно менший термін часу, аніж це передбачено законом.

Винятком може бути необхідність ретельного вивчення та оцінки отриманої пропозиції, що супроводжуються почерговим залученням декількох фахівців з різних галузей знань.

Крок 5. Створення та початок роботи Комісії

До складу комісії входять у рівній кількості представники усіх суб'єктів співробітництва. Склад комісії затверджується **спільним розпорядженням** сільських, селищних, міських голів, що представляють територіальні громади – суб'єктів співробітництва. Формою роботи комісії є засідання, що проводяться за **рішенням її голови**.

Рішення, прийняті комісією на своїх засіданнях, оформляються **протоколом**, що підписується **головуючим** на засіданні та **секретарем**.

Головуючими на засіданні комісії є **почергово** представники суб'єктів співробітництва. Організаційне забезпечення діяльності комісії здійснюється **виконавчими органами** сільських, селищних, міських рад - суб'єктів співробітництва.

Комісія готує протягом 60 днів з дати її утворення **проект договору** про співробітництво. Комісія **припиняє** свою діяльність з дати набрання чинності договором про співробітництво або прийняття кожною сільською, селищною, міською радою рішення про припинення організації співробітництва.

Для забезпечення **почерговості** головування на кожному засіданні комісії делеговані представники **можуть домовитися** про те, що головуючий підлягає заміні через певну кількість часу (наприклад, через кожні 45 чи 60 хвилин) або після розгляду кожного питання, винесеного на порядок денний засідання. Якщо обирається другий спосіб заміни головуючого, то на порядок денний засідання комісії варто виносити таку кількість питань, що є пропорційною кількості потенційних суб'єктів співробітництва.

Крок 6. Громадські обговорення проекту договору

Сільські, селищні, міські **голови** забезпечують протягом 15 днів проведення громадського обговорення підготовленого комісією проекту договору про співробітництво, **за результатами** якого сільські, селищні, міські **голови** вносять **питання** про схвалення його проекту на розгляд відповідних рад.

Варто знати

Потенційний суб'єкт співробітництва, який отримав пропозицію про початок переговорів в ході організації співробітництва має провести громадські обговорення два рази: перший раз – для обговорення отриманої пропозиції від ініціатора співробітництва, яка була вивчена та отримала відповідну оцінку; другий – для обговорення проекту договору про співробітництво, підготовленого комісією (частина друга статті 6, частина перша статті 8 Закону України «Про співробітництво територіальних громад»).

Не зважаючи на **відсутність** у чинному Законі України «Про співробітництво територіальних громад» процедури проведення громадського обговорення проекту договору про співробітництво територіальних громад, сільські, селищні, міські голови повинні керуватися **раніше прийнятими відповідними радами** місцевими нормативно-правовими актами, які визначають порядок проведення громадських обговорень та громадських слухань. Якщо ж такий місцевий нормативно-правовий акт відсутній, то його **необхідно підготувати та затвердити** на більш ранній стадії процесу організації співробітництва.

Наприклад, ініціатору організації співробітництва доцільно затвердити положення про порядок проведення громадських обговорень та громадських слухань на засіданні відповідної ради, яка розглядатиме питання про надання згоди на організацію співробітництва.

Що стосується громад, які отримали пропозицію про початок переговорів з питань організації співробітництва, то положення про порядок проведення громадських обговорень та громадських слухань необхідно затверджувати на засіданні ради, на якому розглядається отримана пропозиція від ініціатора співробітництва.

Крок 7. Рішення про схвалення договору.

Рішення про схвалення проекту договору про співробітництво приймається сільськими, селищними, міськими радами протягом 30 днів з дати проведення громадського обговорення його проекту.

Договір про співробітництво укладається у письмовій формі сільськими, селищними, міськими головами після схвалення його проекту відповідними сільськими, селищними, міськими радами.

Крок 8. Початок дії договору

У договорі про співробітництво зазначається сільська, селищна, міська рада одного із суб'єктів співробітництва, відповідальна за подання звітів про виконання договору Мінрегіону. Кількість примірників договору про співробітництво повинна бути на один більше, ніж кількість суб'єктів співробітництва. Кожен із суб'єктів співробітництва отримує один примірник договору про співробітництво. Один примірник договору про співробітництво передається для внесення до реєстру про співробітництво територіальних громад у Мінрегіон. Договір про співробітництво набуває чинності через 10 днів з дати його укладення з урахуванням вимог бюджетного законодавства, якщо суб'єкти співробітництва не домовились про інші строки, про що зазначається у договорі.

Що стосується такої форми співробітництва як **реалізація спільних проектів**, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів, то потенційні суб'єкти співробітництва можуть не проходити процедури, визначені статтями 5-8 Закону України «Про співробітництво територіальних громад» (ініціювання, переговори, громадські обговорення).

Потенційні суб'єкти співробітництва, домовляючись про реалізацію спільного проекту можуть визначити **інший обопільно зручний порядок** підготовки проекту договору про співробітництво та юридичного оформлення співробітництва. Наприклад, вони можуть домовитися про створення комісії для підготовки проекту договору про співробітництво, а процедури, пов'язані із громадськими обговореннями проекту такого договору та його схвалення місцевими радами можуть не застосовувати.

Варто звернути увагу

Офіційному ініціюванню співробітництва має передувати формальна попередня домовленість потенційних суб'єктів майбутнього співробітництва з основних його питань.

Зокрема має бути попередньо визначено:

- ступінь затребуваності вирішення питань місцевого значення через організацію співробітництва із заінтересованими територіальними громадами;
- форму, за якою організовуватиметься співробітництво;
- роль кожного із суб'єктів співробітництва;
- розмір витрат та джерела фінансування;
- термін співробітництва та передбачувані вигоди тощо.

Припинення співробітництва

Підстави для припинення співробітництва:

- 1) закінчення строку дії договору про співробітництво;
- 2) досягнення цілей співробітництва;
- 3) невиконання суб'єктами співробітництва взятих на себе зобов'язань;
- 4) відмова від співробітництва відповідно до умов договору про співробітництво одного або кількох його суб'єктів, що унеможлиблює подальше співробітництво;
- 5) банкрутство утворених у рамках співробітництва підприємств, установ та організацій комунальної форми власності;
- 6) прийняття судом рішення про припинення співробітництва;
- 7) нездійснення співробітництва протягом року з дня набрання чинності договором про співробітництво.

Припинення співробітництва **не повинно спричинити зменшення обсягу та погіршення якості надання послуг** населенню. Спірні питання, що виникають у зв'язку з припиненням співробітництва, врегульовуються органами місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва шляхом переговорів.

Припинення співробітництва здійснюється за згодою його суб'єктів шляхом укладення відповідного **договору** сільськими, селищними, міськими **головами** після схвалення його проекту сільськими, селищними, міськими **радами**.

Один примірник договору про припинення співробітництва, який набрав чинності в установленому порядку, надсилається центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері розвитку місцевого самоврядування.

Переговори щодо припинення співробітництва

На підставі попереднього висновку виконавчого органу сільської, селищної, міської ради одного із суб'єктів співробітництва стосовно наявності хоча б однієї з підстав, передбачених Законом, сільська, селищна, міська рада приймає рішення про припинення співробітництва та письмово звертається до інших суб'єктів співробітництва з пропозицією проведення переговорів про припинення співробітництва.

Повідомлення про припинення співробітництва доводиться суб'єктами співробітництва до відома населення шляхом оприлюднення у місцевих засобах масової інформації.

Проведення **переговорів** про припинення співробітництва розпочинається протягом 30 днів з дати отримання суб'єктами співробітництва відповідної пропозиції.

Відсутність протягом 30 днів з дати надходження пропозиції щодо проведення переговорів про припинення співробітництва відповіді суб'єктів співробітництва вважається їх згодою на його припинення.

Співробітництво у формі **Делегування та спільного фінансування** припиняється не раніше наступного бюджетного періоду, якщо суб'єкти співробітництва не домовилися про інше.

Співробітництво у формі **утворення спільних комунальних підприємств**, установ, організацій припиняється шляхом передачі учасниками співробітництва своєї частки на користь одного із суб'єктів або шляхом припинення діяльності спільного комунального підприємства згідно із законодавством.

5. Фінансування та моніторинг ММС

Як держава стимулює ММС:

- 1) надання субвенцій місцевим бюджетам суб'єктів співробітництва у пріоритетних сферах державної політики;
- 2) передача об'єктів державної власності у комунальну власність суб'єктів співробітництва;
- 3) методична, організаційна та інша підтримка діяльності суб'єктів співробітництва.

УМОВИ для державного стимулювання ММС:

- 1) посилюється спроможність суб'єктів співробітництва до забезпечення реалізації визначених законом повноважень;
- 2) до співробітництва залучені додаткові ресурси, у тому числі фінансові;
- 3) співробітництво здійснюється більш як трьома суб'єктами співробітництва;
- 4) забезпечується широка участь громадськості у здійсненні співробітництва.

Фінансування співробітництва здійснюється за рахунок коштів:

- 1) місцевих бюджетів суб'єктів співробітництва;
- 2) самооподаткування;
- 3) інших не заборонених законодавством джерел, зокрема, державного бюджету, міжнародної технічної та фінансової допомоги, кредитних ресурсів.

Фінансування заходів співробітництва розпочинається з наступного бюджетного періоду.

Суб'єкти співробітництва забезпечують відкритий доступ до звітів про використання коштів через власні Інтернет-ресурси.

Варіанти спільного фінансування:

- у договорі прописуються конкретні суми, які вносить кожна громада
- у договорі прописуються відсоткові співвідношення - частка від загальної суми, яку буде вносити **кожна** громада, без зазначення конкретної суми
- у договорі прописуються конкретні суми, але без базової громади, у власності якої перебуває об'єкт

Найкраще, коли додатково у тексті договору описується механізм розрахунку - наприклад, пропорційно до кількості мешканців, кількості шкіл, кількості учнів, кількості вчителів тощо. Тоді ця формула стане універсальною для наступних років і договір не потребуватиме змін чи уточнень.

Інколи умови фінансування прописуються більш детально:

За рахунок співфінансування покриваються витрати на:

- оплату праці соціальних робітників, що здійснюють обслуговування населення на території Великоसेверинівської сільської ради з нарахуваннями. Сторона-2 має здійснювати фінансування Сторони-1 в строк до 07 та 17 числа місяця, в якому здійснюються виплати;
- часткову оплату праці керівника Установи (15% від окладу, рангу, вислуги, надбавки), головного бухгалтера (15% від окладу, місячної премії) та начальника відділу надання соціальних послуг (30 від окладу, та місячної премії). Сторона-2 має здійснювати фінансування Сторони-1 в строк до 07 та 17 числа місяця, в якому здійснюються виплати;
- оплата соціального таксі за замовленням від соціального робітника та з погодженням Сторони-2 та окремими актами за надані послуги. Сторона-2 має здійснювати Стороні-1 відшкодування витрат Установи на протязі п'ятнадцяти календарних днів з дня надання послуги.

Вибір фінансової бази для співробітництва територіальних громад є однією із важливих складових. Питання вибору фінансової бази має бути вирішено на стадії, що передує ініціюванню співробітництва.

Фінансовий менеджмент співробітництва має виконувати такі функції:

- формування необхідного обсягу фінансів для забезпечення організованого співробітництва (накопичувальна);
- здійснення своєчасних та регулярних платежів (розподільна);
- моніторинг ефективності (контрольна).

Формування необхідного обсягу фінансів для забезпечення організованого співробітництва здійснюється шляхом передбачення у відповідному бюджеті необхідних статей видатків та/чи укладення угоди про отримання безповоротної фінансової та іншої допомоги.

Для здійснення **фінансового моніторингу** та виконання інших завдань, що впливають із договірних зобов'язань, суб'єктам співробітництва **доцільно створити робочу групу**, визначити її кількісний склад, а також порядок діяльності, періодичність засідань та форму фіксації отриманої інформації тощо. Це дозволить своєчасно виявляти поточні проблеми співробітництва та оперативно їх вирішувати.

Як засвідчує практика залучення територіальними громадами коштів для фінансування співробітництва, **найпоширенішим** джерелом виступають кошти місцевих бюджетів суб'єктів співробітництва.

Що стосується фінансування співробітництва за рахунок коштів **самооподаткування**, то ця опція в Україні досі залишається незатребуваною.

Під самооподаткуванням сьогодні в Україні розуміється форма залучення на добровільній основі за рішенням зборів громадян за місцем проживання коштів населення відповідної території для фінансування разових цільових заходів соціально-побутового характеру.

Поруч з цим, останніми роками в Україні набуває поширення фінансування співробітництва за рахунок коштів **міжнародної технічної та фінансової допомоги**. Здебільшого, воно здійснюється донорськими організаціями, присутніми в Україні.

Частина друга статті 16 Закону України «Про співробітництво територіальних громад» закріпила припис, згідно із яким фінансування заходів співробітництва розпочинається **з наступного бюджетного періоду**. Як цю норму необхідно розуміти? Відповідно до частини першої статті 3 Бюджетного кодексу України бюджетний період для всіх бюджетів, що складають бюджетну систему, становить один календарний рік, який починається 1 січня кожного року і закінчується 31 грудня того ж року.

На практиці це має означати наступне: якщо суб'єкти співробітництва погодили між собою усі необхідні заходи та закріпили їх у відповідному договорі, то вони можуть бути профінансовані не раніше початку наступного бюджетного періоду. Наприклад, якщо сторони підписали договір про співробітництво 02 січня 2021 року, то передбачені ним заходи можуть бути профінансовані не раніше 01 січня 2022 року.

Моніторинг співробітництва здійснює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері розвитку місцевого самоврядування.

Суб'єкт співробітництва, що згідно з договором є відповідальним за подання звітів про здійснення співробітництва, подає **щороку до кінця I кварталу** року, наступного за звітним, такий звіт центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері розвитку місцевого самоврядування.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері розвитку місцевого самоврядування:

- 1) за результатами аналізу звітів про здійснення співробітництва подає в установленому порядку Кабінету Міністрів України пропозиції щодо його державного стимулювання;
- 2) оприлюднює кращі практики співробітництва;
- 3) ініціює зміни до законодавства, що регламентує здійснення співробітництва.

6. Оформлення договорів

Загальні вимоги до договорів

Назви договорів доцільно вказувати, здебільшого так, як це запропоновано в Примірних формах договорів з деякими винятками. Зокрема, це стосується назв договорів за **другою, третьою та четвертою формою** співробітництва. Так, замість «ДОГОВІР ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У ФОРМІ РЕАЛІЗАЦІЇ СПІЛЬНИХ **ПРОЕКТІВ**» необхідно зазначати «ДОГОВІР ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У ФОРМІ РЕАЛІЗАЦІЇ СПІЛЬНОГО **ПРОЕКТУ**». У назві договору за **третьою та четвертою** формою співробітництва необхідно в **однині** зазначити, що має спільно фінансуватися (утримуватися) чи спільно утворюватися – комунальне підприємство, комунальна установа чи комунальна організація.

Наявний над назвою договору напис із текстом «ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 27.08.2014 року № 233» необхідно видалити.

Не потрібно вказувати **в назві** договору найменування району і області, до складу яких входять відповідні населені пункти, а також найменування спільного **проекту** чи комунального підприємства, що буде спільно фінансуватися (утримуватися) суб'єктами співробітництва. Для цього існують **інші частини** договору, де таку інформацію необхідно буде вказати згідно із затвердженими Примірними формами договорів. Ігнорування цієї поради призведе до перенаповнення договору інформацією, що дублюватиме вже наявну інформацію в інших частинах договору.

У вступній частині (преамбулі) будь-якого договору, незалежно від форми співробітництва необхідно зазначити:

- місце укладення договору, тобто назву відповідного населеного пункту, та дату укладення договору, яка має складатися із числа, місяця та року;
- найменування територіальних громад – суб'єктів співробітництва із назвами населених пунктів (району і області, до складу яких входять такі населені пункти), прізвищ, імен та по-батькові голів відповідних рад із присвоєнням кожному суб'єкту співробітництва договірною імені – Сторона-1, Сторона-2, Сторона-3 тощо.

Кожна територіальна громада має вступати у договірні відносини з іншими громадами **індивідуально**. З огляду на ці обставини, неприпустимим є укладення декількома територіальними громадами сіл чи селищ договору про співробітництво через районну раду або коли однією із сторін договору виступає районна рада чи місцева державна адміністрація.

В заключній частині договору «ЮРИДИЧНІ АДРЕСИ, БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ ТА ПІДПИСИ СТОРІН» необхідно вказати:

- найменування кожної ради, її юридичну адресу, включаючи поштовий індекс, номери засобів телефонного зв'язку, а також адресу електронної пошти (за наявності);
- банківські реквізити (номер рахунку в територіальному органі Держказначейства) кожної ради;
- посаду кожного голови як підписанта договору із зазначенням його прізвища та ініціалів;
- дату підписання договору, якщо вона буде відрізнятися від тієї, що вказана після назви договору.

Дата має складатися із числа, місяця та року. У випадку, якщо підписання договору про співробітництво буде здійснюватися у різні дні, то для зазначення дати підписантами від руки, варто залишити необхідні вільні поля. У разі, якщо передбачається підписання договору в один і той же день, то додатково зазначати дату в цій частині договору про співробітництво непотрібно.

Заповнюючи необхідним текстом вільні місця пунктів проекту договору, потрібно видаляти текст, що розміщено значно меншим розміром шрифту під лініями пустих рядків чи їх частин

Аркуші договору про співробітництво територіальних громад повинні мати наскрізну нумерацію. На першому аркуші цифру «1» можна не зазначати.

1. Договір у формі делегування повноважень

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства регіонального
розвитку, будівництва та житлово-
комунального господарства України

27.08.2014 року № 233

ПРИМІРНА ФОРМА ДОГОВОРУ ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У ФОРМІ ДЕЛЕГУВАННЯ ВИКОНАННЯ ОКРЕМИХ ЗАВДАНЬ

_____ 20__ року
(місце укладення)

Територіальна громада _____
(найменування села, селища, міста)

через _____ раду в особі голови _____,
(найменування сільської, селищної, міської ради) (ПІБ)

яка надалі іменується Сторона-1, та територіальна громада _____
(найменування села, селища, міста)

через _____ раду в особі голови _____,
(найменування сільської, селищної, міської ради) (ПІБ)

яка надалі іменується Сторона-2, а разом іменуються Сторони або суб'єкти
співробітництва, уклали цей Договір про таке.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Передумовою підписання цього Договору є те, що Сторони під час підготовки його проекту дотримувалися вимог, визначених статтями 5-9 Закону України «Про співробітництво територіальних громад».

1.2. Підписанням цього Договору Сторони підтверджують, що інтересам кожної з них відповідає спільне і узгоджене співробітництво у формі делегування виконання окремих завдань з передачею відповідних ресурсів.

1.3. У процесі співробітництва Сторони зобов'язуються будувати свої взаємовідносини на принципах законності, добровільності, рівноправності, прозорості та відкритості, взаємної вигоди та відповідальності за результати співробітництва.

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

2.1. З метою виконання повноважень відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про співробітництво територіальних громад», _____, а також вирішення
(назва нормативно-правового акта (ів) у відповідній сфері (ах) у разі наявності)

питань місцевого значення та підвищення ефективності використання коштів місцевих бюджетів Сторона-1 делегує Стороні-2 виконання таких завдань:

2.1.1. _____.
(зазначається перелік повноважень, що делегуються суб'єкту співробітництва, відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», інших законів з посиланням на відповідну статтю, пункт закону)

2.2. Виконання завдань, визначених у пункті 2.1. цього Договору, делегується строком на _____, починаючи із _____ 20__ року.
(строк делегування у роках) (дата, яка визначає початок дії цього Договору)

3. ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ДЕЛЕГОВАНИХ ЗАВДАНЬ, ЇХ ФІНАНСУВАННЯ ТА ЗВІТУВАННЯ

3.1. Вимоги до виконання Стороною-2 завдань, визначених у пункті 2.1. цього Договору:

3.1.1. _____.
(наводяться вимоги до завдань)

3.2. Фінансування виконання делегованих завдань здійснюється відповідно до вимог Бюджетного кодексу України.

3.3. Обсяг коштів місцевого бюджету Сторони-1, що передаються місцевому бюджету Сторони-2 для виконання завдань, визначених у пункті 2.1. цього Договору, становить _____.
(вказується сума коштів, яка буде передана Стороною-1 для забезпечення виконання Стороною-2 завдань, визначених пунктом 2.1. цього Договору)

3.4. Сторона-2 _____ звітує перед Стороною-1 про стан виконання
(зазначається порядок та період звітування)

завдань, визначених у пункті 2.1. цього Договору, та про використання коштів переданих для їх виконання шляхом подання Стороні-1 звіту за формою, наведеною у додатку до цього Договору.

3.5. _____ рада подає до Мінрегіону відповідно до статті 17
(найменування суб'єкта співробітництва)

Закону України «Про співробітництво територіальних громад» звіт про здійснення співробітництва, передбаченого цим Договором.

4. ПОРЯДОК НАБРАННЯ ЧИННОСТІ ДОГОВОРУ, ВНЕСЕННЯ ЗМІН ТА/ЧИ ДОПОВНЕНЬ ДО ДОГОВОРУ

4.1. Цей Договір набирає чинності з _____.
(зазначається дата, з якої набирає чинності Договір, відповідно до вимог статті 9 Закону України «Про співробітництво територіальних громад»)

4.2. Зміни та/чи доповнення до цього Договору допускаються лише за взаємною згодою Сторін і оформляються додатковим договором, який є невід'ємною частиною цього Договору.

4.3. Внесення змін та/чи доповнень до цього Договору здійснюється в тому ж порядку як і його укладення.

5. ПРИПИНЕННЯ ДОГОВОРУ

5.1. Цей Договір припиняється у разі:

5.1.1 закінчення строку його дії;

5.1.2 досягнення цілей співробітництва;

5.1.3 невиконання суб'єктами співробітництва взятих на себе зобов'язань;

5.1.4 відмови від співробітництва однієї із Сторін, відповідно до умов цього Договору, що унеможливило подальше здійснення співробітництва;

5.1.5 банкрутства утворених у рамках співробітництва підприємств, установ та організацій комунальної форми власності;

5.1.6 нездійснення співробітництва протягом року з дня набрання чинності цим Договором;

5.1.7 прийняття судом рішення про припинення співробітництва.

5.2. Припинення співробітництва здійснюється за згодою Сторін в порядку, визначеному Законом України «Про співробітництво територіальних громад», та не повинно спричиняти зменшення обсягу та погіршення якості надання послуг.

5.3. Припинення співробітництва Сторони оформляють відповідним договором у кількості _____ примірників, кожен з яких має однакову
(зазначається кількість примірників договору)

юридичну силу.

Один примірник договору про припинення співробітництва _____ рада
(найменування суб'єкта співробітництва)
надсилає Мінрегіону упродовж _____ робочих днів після підписання його
(зазначається строк)

Сторонами.

6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ТА ПОРЯДОК РОЗВ'ЯЗАННЯ СПОРІВ

6.1. Усі спори, що виникають між Сторонами з приводу виконання умов цього Договору або пов'язані із ним, вирішуються шляхом переговорів між Сторонами, а у випадку недосягнення згоди між ними – у судовому порядку.

6.2. Сторони несуть відповідальність одна перед одною відповідно до чинного законодавства України.

6.3. Сторона звільняється від відповідальності за порушення зобов'язань за цим Договором, якщо вона доведе, що таке порушення сталося внаслідок дії непереборної сили або випадку.

6.4. У разі виникнення обставин, зазначених у пункті 6.3 цього Договору, Сторона, яка не може виконати зобов'язання, передбачені цим Договором, повідомляє іншу Сторону про настання, прогнозований термін дії та припинення вищевказаних обставин не пізніше _____ днів з дати їх настання
(зазначається строк)

і припинення. Неповідомлення або несвоєчасне повідомлення позбавляє Сторону права на звільнення від виконання своїх зобов'язань у зв'язку із виникненням обставин, зазначених у пункті 6.3 цього Договору.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Усі правовідносини, що виникають у зв'язку з виконанням цього Договору і не врегульовані ним, регулюються нормами чинного законодавства України.

7.2. Цей Договір укладений на _____ аркушах у кількості _____ примірників, з
(зазначається кількість аркушів) (зазначається кількість примірників)

розрахунку по одному примірнику для кожної із Сторін та один примірник для Мінрегіону, які мають однакову юридичну силу.

7.3. _____ рада надсилає один примірник
(найменування суб'єкта співробітництва)
цього Договору до Мінрегіону для внесення його до реєстру про співробітництво територіальних громад упродовж _____ робочих днів після
(зазначається строк)
підписання його Сторонами.

8. ЮРИДИЧНІ АДРЕСИ, БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ ТА ПІДПИСИ СТОРІН

Сторона-1:

Юридична адреса:

Банківські реквізити:

Голова _____

_____ року

М. П.

Сторона-2:

Юридична адреса:

Банківські реквізити:

Голова _____

_____ року

М. П.

Певна частина перерахованих вище обов'язкових елементів в Примірній формі договору прописані, а деякі з них потребують додаткового внесення, для чого були залишені вільні рядки.

Так, в [пункті 2.1.](#) розділу «[2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ](#)» до зазначених законів України «Про місцеве самоврядування в Україні» та «Про співробітництво територіальних громад» необхідно додатково вказати у разі наявності такого, нормативно-правовий акт, що унормовує суспільні відносини у відповідній сфері. Наприклад, якщо делегуються виконання завдань щодо забезпечення дошкільної освіти дітей дошкільного віку, то варто також зазначити й Закон України «Про дошкільну освіту». Також можна вказувати акти Президента України та/чи Кабінету Міністрів України, за умови, що такі існують.

У підпункті 2.1.1. розділу «[2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ](#)» варто вказати перелік завдань, що делегуються органу місцевого самоврядування - список чітко сформульованих обов'язкових доручень, виконання яких покладається на одного із суб'єктів співробітництва. Зазначаючи перелік завдань, необхідно послатися на норму закону, яка передбачає наявність у відповідного суб'єкта співробітництва повноваження, що дозволяє його делегувати.

Під час підготовки проекту договору члени комісії повинні цей підпункт сформулювати таким чином, щоб його зміст:

- відображав обсяг делегованих завдань;
- однозначно тлумачився, тобто був би зрозумілим для усіх сторін майбутнього співробітництва і не потребував би в подальшому додаткового з'ясування.

У пункті 3.1. розділу «3. ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ДЕЛЕГОВАНИХ ЗАВДАНЬ» необхідно навести перелік вимог, що пред'являються до виконання делегованих завдань. Такий перелік може містити сукупність кількісних та/чи якісних характеристик. Що стосується обсягу коштів місцевого бюджету, які мають передаватися стороною, яка делегує виконання, то варто знати наступне. Обсяг коштів може визначатися:

- у вигляді абсолютної цифри без будь-якого застереження чи із застереженням, що на момент міжбюджетного трансферту буде визначено точну суму грошових коштів, яка може відрізнятись в більшу чи меншу сторону від тієї, що вказана у договорі;
- способом утворення, якщо на момент підготовки проекту договору про співробітництво обчислити навіть приблизну суму грошових коштів видається неможливим, та що мають зробити сторони для забезпечення фінансування.

Наприклад, якщо договір про співробітництво територіальних громад в частині делегування виконання завдань у сфері дошкільної освіти, то можна зазначити наступне: обсяг коштів місцевих бюджетів Сторони-2, що передаються місцевому бюджету Сторони-1 для виконання завдань, передбачених у пункті 2.1. цього Договору визначається щорічно в межах фінансових нормативів бюджетної забезпеченості для дошкільної освіти із затвердженням нормативу щоденних відрахувань.

Забезпечення фінансування: тут необхідно вказати конкретні дії суб'єктів співробітництва, спрямовані на виконання вимог бюджетного законодавства. Наприклад, це може бути надсилання погодженого та затвердженого на сесіях відповідних рад розрахунку міжбюджетних трансфертів в територіальний орган Держказначейства України. У цьому випадку в проекті договору про співробітництво доцільно буде зазначити, що розрахунок стає невід'ємною частиною такого договору.

Членам комісії з підготовки Договору попередньо необхідно погодити форму звіту про стан виконання делегованих завдань та про використання коштів, переданих для їх виконання. Форму звіту варто передбачити як відповідний додаток до договору про співробітництво. У пункті 3.4. також потрібно вказати порядок та період звітування, яке здебільшого може здійснюватися в письмовій формі після завершення певного строку (квартал, півріччя, рік), погодженого сторонами договору про співробітництво. Також, при необхідності можна зазначити, що звіт надсилається суб'єктам співробітництва поштовим відправленням з описом вкладення.

У пункті 4.1. розділу «4. ПОРЯДОК НАБРАННЯ ЧИННОСТІ ДОГОВОРУ, ВНЕСЕННЯ ЗМІН ТА/ЧИ ДОПОВНЕНЬ ДО ДОГОВОРУ» слід мати на увазі, що дата набуття чинності договором (пункт 4.1.) і дата, яка визначає початок дії договору (пункт 2.2.) можуть бути різними.

Пункт 6.2. розділу «6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ТА ПОРЯДОК РОЗВ'ЯЗАННЯ СПОРІВ» Якщо представники суб'єктів співробітництва передбачають ризики, які можуть виступити підставами для відповідальності хоча б одного суб'єкта співробітництва, то такі підстави варто прописати наступним чином:

6.2. Сторони несуть відповідальність одна перед одною відповідно до чинного законодавства України та у випадках, передбачених цим Договором, а саме:

6.2.1. -----

6.2.2. -----

Що стосується формулювання пункту 7.2. розділу «7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ», то тут необхідно зазначити не лише кількість аркушів самого договору, але і додатків до нього, а також кількість примірників договору з розрахунку: для кожної із сторін плюс один для Мінрегіону, який буде внесено до реєстру про співробітництво територіальних громад.

3. Спільне фінансування (утримання) об'єктів комунальної власності

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства регіонального
розвитку, будівництва та житлово-
комунального господарства України
27.08.2014 року № 233

**ПРИМІРНА ФОРМА ДОГОВОРУ
ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД
У ФОРМІ СПІЛЬНОГО ФІНАНСУВАННЯ (УТРИМАННЯ)
ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ КОМУНАЛЬНОЇ
ФОРМИ ВЛАСНОСТІ**

_____ 20__ року
(місце укладення)

Територіальна громада _____
(найменування села, селища, міста)

через _____ раду в особі голови _____,
(найменування сільської, селищної, міської ради) (ПІБ)

яка надалі іменується Сторона-1, та територіальна громада _____
(найменування села, селища, міста)

через _____ раду в особі голови _____,
(найменування сільської, селищної, міської ради) (ПІБ)

яка надалі іменується Сторона-2, а разом іменуються Сторони або суб'єкти
співробітництва, уклали цей Договір про таке.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Передумовою підписання цього Договору є те, що Сторони під час підготовки його проекту дотримувалися вимог, визначених статтями 5-9 Закону України «Про співробітництво територіальних громад».

1.2. Підписанням цього Договору Сторони підтверджують, що інтересам кожної з них відповідає спільне і узгоджене співробітництво у формі спільного фінансування (утримання) суб'єктами співробітництва підприємств, установ або організацій комунальної форми власності – інфраструктурних об'єктів.

1.3. У процесі співробітництва Сторони зобов'язуються будувати свої взаємовідносини на принципах законності, добровільності, рівноправності, прозорості та відкритості, взаємної вигоди та відповідальності за результати співробітництва.

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

2.1. Відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про співробітництво територіальних громад», _____,
(назва нормативно-правового акта (ів) у відповідній сфері (ах) у разі наявності)

з метою забезпечення ефективного використання ресурсів територіальних громад на основі спільного застосування наявних в одного із суб'єктів співробітництва об'єктів комунальної інфраструктури Сторони домовилися, згідно з цим Договором, спільно фінансувати (утримувати) _____ (далі – Об'єкт), право комунальної (найменування підприємства, установи або організації, код ЄДРПОУ) власності на яке (у) належить Стороні-1.

3. ФІНАНСУВАННЯ (УТРИМАННЯ) ОБ'ЄКТА

3.1. Фінансування (утримання) Об'єкта здійснюється відповідно до вимог Бюджетного кодексу України у порядку _____ та за рахунок _____ (зазначається порядок здійснення видатків на фінансування (утримання) Об'єкта) коштів місцевих бюджетів Сторін, обсяг яких становить: для Сторони-1 _____ та Сторони-2 _____.
(вказується сума коштів для фінансування Об'єкта) (вказується сума коштів для фінансування Об'єкта)

4. НАДАННЯ (ВИРОБНИЦТВО) ОБ'ЄКТОМ ПОСЛУГ (ПРОДУКЦІЇ) ДЛЯ СУБ'ЄКТІВ СПІВРОБІТНИЦТВА

4.1. Умови щодо надання (виробництва) Об'єктом послуг (продукції) для суб'єктів співробітництва:

4.1.1. _____.
(зазначаються умови надання (виробництва) послуг (продукції))

5. РОЗПОДІЛ МІЖ СУБ'ЄКТАМИ СПІВРОБІТНИЦТВА ОТРИМАНИХ ДОХОДІВ ТА МОЖЛИВИХ РИЗИКІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ДІЯЛЬНІСТЮ ОБ'ЄКТА

5.1. Доходи, отримані за результатами діяльності Об'єкта, розподіляються:

5.1.1. _____.
(зазначається порядок розподілу доходів)

5.2. Ризики, пов'язані з діяльністю Об'єкта, розподіляються:

5.2.1. _____.
(зазначається порядок розподілу ризиків)

6. ЗВІТУВАННЯ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄКТА

6.1. Об'єкт _____ звітує перед суб'єктами співробітництва про
(зазначається порядок та період звітування)

результати своєї діяльності та використання ресурсів, у тому числі фінансових, за формою, наведеною у додатку до цього Договору.

7. ПОРЯДОК НАБРАННЯ ЧИННОСТІ ДОГОВОРУ, ВНЕСЕННЯ ЗМІН ТА/ЧИ ДОПОВНЕНЬ ДО ДОГОВОРУ

- 7.1. Цей Договір набирає чинності з _____.
(зазначається дата, з якої набирає чинності Договір, відповідно до вимог статті 9 Закону України «Про співробітництво територіальних громад»)
- 7.2. Зміни та/чи доповнення до цього Договору допускаються лише за взаємною згодою Сторін і оформляються додатковим договором, який є невід'ємною частиною цього Договору.
- 7.3. Внесення змін та/чи доповнень до цього Договору здійснюється в тому ж порядку як і його укладення.

8. ПРИПИНЕННЯ ДОГОВОРУ

- 8.1. Цей Договір припиняється у разі:
- 8.1.1 закінчення строку його дії;
 - 8.1.2 досягнення цілей співробітництва;
 - 8.1.3 невиконання суб'єктами співробітництва взятих на себе зобов'язань;
 - 8.1.4 відмови від співробітництва однієї із Сторін, відповідно до умов цього Договору, що унеможливило подальше здійснення співробітництва;
 - 8.1.5 банкрутства утворених у рамках співробітництва підприємств, установ та організацій комунальної форми власності;

8.1.6 нездійснення співробітництва протягом року з дня набрання чинності цим Договором;

8.1.7 прийняття судом рішення про припинення співробітництва.

8.2. Припинення співробітництва здійснюється за згодою Сторін в порядку, визначеному Законом України «Про співробітництво територіальних громад», та не повинно спричиняти зменшення обсягу та погіршення якості надання послуг.

8.3. Припинення співробітництва Сторони оформляють відповідним договором у кількості _____ примірників, кожен з яких має однакову
(зазначається кількість примірників договору)

юридичну силу.

Один примірник договору про припинення співробітництва _____ рада
(найменування суб'єкта співробітництва)
надсилає Мінрегіону упродовж _____ робочих днів після підписання його
(зазначається строк)

Сторонами.

8.4. У разі припинення однією із Сторін участі у співробітництві, її права та обов'язки, частка майна передаються _____.
(зазначається найменування суб'єкта співробітництва)

9. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ТА ПОРЯДОК РОЗВ'ЯЗАННЯ СПОРІВ

9.1. Усі спори, що виникають між Сторонами з приводу виконання умов цього Договору або пов'язані із ним, вирішуються шляхом переговорів між Сторонами, а у випадку недосягнення згоди між ними – у судовому порядку.

9.2. Сторони несуть відповідальність одна перед одною відповідно до чинного законодавства України.

9.3. Сторона звільняється від відповідальності за порушення зобов'язань за цим Договором, якщо вона доведе, що таке порушення сталося внаслідок дії непереборної сили або випадку.

9.4. У разі виникнення обставин, зазначених у пункті 9.3 цього Договору, Сторона, яка не може виконати зобов'язання, передбачені цим Договором, повідомляє іншу Сторону про настання, прогнозований термін дії та припинення вищевказаних обставин не пізніше _____ днів з дати їх настання
(зазначається строк)

і припинення. Неповідомлення або несвоєчасне повідомлення позбавляє Сторону права на звільнення від виконання своїх зобов'язань у зв'язку із виникненням обставин, зазначених у пункті 9.3 цього Договору.

10. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

10.1. Усі правовідносини, що виникають у зв'язку з виконанням цього Договору і не врегульовані ним, регулюються нормами чинного законодавства України.

10.2. Цей Договір укладений на _____ аркушах у кількості _____ примірників, з
(зазначається кількість аркушів) (зазначається кількість примірників)

розрахунку по одному примірнику для кожної із Сторін та один примірник для Мінрегіону, які мають однакову юридичну силу.

10.3. _____ рада надсилає один примірник
(найменування суб'єкта співробітництва)
цього Договору до Мінрегіону для внесення його до реєстру про співробітництво територіальних громад упродовж _____ робочих днів після
(зазначається строк)
підписання його Сторонами.

10.4 _____ рада подає до Мінрегіону відповідно до статті 17
(найменування суб'єкта співробітництва)
Закону України «Про співробітництво територіальних громад» звіт про здійснення співробітництва, передбаченого цим Договором.

11. ЮРИДИЧНІ АДРЕСИ, БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ ТА ПІДПИСИ СТОРІН

Сторона-1:

Юридична адреса:

Банківські реквізити:

Голова _____

_____ року

М. П.

Сторона-2:

Юридична адреса:

Банківські реквізити:

Голова _____

_____ року

М. П.

Певна частина перерахованих вище обов'язкових елементів в Примірній формі договору прописані, а деякі з них потребують додаткового внесення, для чого були залишені відповідні вільні рядки.

В пункті 2.1. розділу «2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ» до зазначених законів України «Про місцеве самоврядування в Україні» та «Про співробітництво територіальних громад» необхідно додатково вказати у разі наявності такого, нормативно-правовий акт, що унормовує суспільні відносини у відповідній сфері. Наприклад, якщо передбачається спільне фінансування комунального підприємства, яке забезпечуватиме на території певних рад збір і вивезення побутових відходів, то додатково потрібно вказати закони із спеціальним предметом правового регулювання, якими є закон «Про відходи» та «Про благоустрій населених пунктів». Також можна вказувати акти Президента України та/чи Кабінету Міністрів України, за умови, що такі існують. Поруч з цим, у цьому пункті потрібно вказати найменування підприємства, установи чи організації, що буде фінансуватися (утримуватися) та відповідний код ЄДРПОУ.

В пункті 3.1. розділу «3. ФІНАНСУВАННЯ (УТРИМАННЯ) ОБ'ЄКТА» необхідно вказати статтю 75 Бюджетного кодексу України, відповідно до якої територіальні громади сіл, селищ і міст можуть об'єднувати на договірних засадах кошти бюджетів для виконання спільних проектів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, організацій і установ з урахуванням статті 93 цього Кодексу.

Також у цьому пункті треба зазначити обсяг коштів місцевих бюджетів для кожного суб'єкта співробітництва, який собою являє узгоджену сторонами суму грошових коштів у національній валюті України і яку зобов'язується виділяти кожен із суб'єктів співробітництва для спільного фінансування (утримання).

Обсяг коштів може визначатися у вигляді абсолютної цифри без будь-якого застереження або із застереженням, що на момент міжбюджетного трансферту буде визначено точну суму грошових коштів, яка може відрізнятись в більшу чи меншу сторону від тієї, що вказана у договорі.

В пункті 4.1. розділу «4. НАДАННЯ (ВИРОБНИЦТВО) ОБ'ЄКТОМ ПОСЛУГ» необхідно зазначити умови надання (виробництва) послуг (продукції). Під умовами тут варто вважати конкретні життєві обставини, за наявності яких об'єкт комунальної власності має надавати послуги чи виробляти продукцію для самих же суб'єктів співробітництва. Іншими словами, що додатково треба ще зробити (придбати, ввести в експлуатацію тощо), щоб об'єкт, який буде спільно фінансуватися (утримуватися) почав надавати послуги чи виробляти продукцію. Чіткий перелік таких умов сторони мають узгодити ще на стадії підготовки проекту договору про співробітництво.

Розділ «5. РОЗПОДІЛ МІЖ СУБ'ЄКТАМИ СПІВРОБІТНИЦТВА ОТРИМАНИХ ДОХОДІВ ТА МОЖЛИВИХ РИЗИКІВ» передбачає необхідність визначити порядок розподілу доходів та ризиків, пов'язаних з діяльністю об'єкта. Зважаючи на те, що виділення бюджетних коштів на спільне фінансування (утримання) об'єкта тими суб'єктами співробітництва, які не є його власниками, не може вважатися класичною інвестицією та породжувати право власності (співвласності), питання про розподіл доходів не повинно мати місця.

За рахунок доходів об'єкта, отриманих внаслідок спільного фінансування (утримання) може передбачатися покриття ризиків, які можуть виникнути у зв'язку з діяльністю об'єкта. З огляду на цю обставину, пункти розглядуваного розділу можна викласти таким чином:

5.1. Доходи, що будуть отримані за результатами діяльності Об'єкта, розподіляються:

5.1.1. 100 % доходів, отриманих Об'єктом за результатами надання послуги, визначеної п. ____ цього Договору, є власністю Об'єкта і використовуються ним відповідно до своїх статутних документів та чинного законодавства.

5.2. Ризики, пов'язані з діяльністю Об'єкта, розподіляються:

5.2.1. 100 % ризиків, пов'язаних із діяльністю Об'єкта по наданню послуг, визначених п. ____ цього Договору, покриваються за рахунок Об'єкта відповідно до його статутних документів та чинного законодавства.

Готуючи формулювання пункту 6.1. проекту договору у розділі «6. ЗВІТУВАННЯ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄКТА» членам комісії з його підготовки необхідно попередньо погодити форму звітування про результати діяльності об'єкта та використання ресурсів. Також у цьому пункті потрібно вказати й порядок та період звітування, яке здебільшого може здійснюватися в письмовій формі після завершення певного строку (квартал, півріччя, рік), погодженого сторонами договору про співробітництво.

Пункт 8.4. розділу «8. ПРИПИНЕННЯ ДОГОВОРУ» передбачає необхідність зазначення суб'єкта співробітництва, до якого перейдуть частка майна, права та обов'язки сторони, яка припинила участь у співробітництві. Це може бути наперед визначений суб'єкт співробітництва, а може бути порядок його визначення, наприклад:

8.4. У разі припинення однією із Сторін участі у співробітництві, питання про перехід прав та обов'язків, частки майна такої Сторони здійснюється за письмовою домовленістю Сторін з врахуванням умов, зазначених у підпункті 8.2. цього Договору.

Пункт 9.2. розділу «9. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ТА ПОРЯДОК РОЗВ'ЯЗАННЯ СПОРІВ» містить загальне положення, відповідно до якого сторони несуть відповідальність одна перед одною відповідно до чинного законодавства України. Якщо представники потенційних суб'єктів співробітництва на стадії підготовки проекту договору передбачають ризики, які можуть виступити підставами для відповідальності хоча б одного суб'єкта співробітництва, то такі підстави варто прописати більш детально пунктами.

В пунктах 10.3. і 10.4. розділу «10. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ» необхідно вказати раду, яка надішле один примірник договору про співробітництво до Мінрегіону та подаватиме до нього щорічний звіт. Питання про те, хто візьме на себе ці обов'язки, має бути вирішено членами комісії на стадії підготовки проекту договору про співробітництво.

4. Утворення спільних комунальних підприємств, установ та організацій

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства регіонального
розвитку, будівництва та житлово-
комунального господарства України

27.08.2014 року № 233

ПРИМІРНА ФОРМА ДОГОВОРУ ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У ФОРМІ УТВОРЕННЯ СПІЛЬНИХ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ

_____ 20__ року
(місце укладення)

Територіальна громада _____
(найменування села, селища, міста)

через _____ раду в особі голови _____,
(найменування сільської, селищної, міської ради) (ПІБ)

яка надалі іменується Сторона-1, та територіальна громада _____
(найменування села, селища, міста)

через _____ раду в особі голови _____,
(найменування сільської, селищної, міської ради) (ПІБ)

яка надалі іменується Сторона-2, а разом іменуються Сторони або суб'єкти
співробітництва, уклали цей Договір про таке.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Передумовою підписання цього Договору є те, що Сторони під час підготовки його проекту дотримувалися вимог, визначених статтями 5-9 Закону України «Про співробітництво територіальних громад».

1.2. Підписанням цього Договору Сторони підтверджують, що інтересам кожної з них відповідає спільне і узгоджене співробітництво у формі утворення суб'єктами співробітництва спільного комунального підприємства, установи та організації – спільного інфраструктурного об'єкта.

1.3. У процесі співробітництва Сторони зобов'язуються будувати свої взаємовідносини на принципах законності, добровільності, рівноправності, прозорості та відкритості, взаємної вигоди та відповідальності за результати співробітництва.

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

2.1. Відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про співробітництво територіальних громад», _____,
(назва нормативно-правового акта (ів) у відповідній сфері (ах) у разі наявності)

з метою реалізації спільного інфраструктурного проекту і виконання функцій, що становлять спільний інтерес, Сторони домовились утворити спільне комунальне підприємство (установу, організацію)_____

(найменування комунального підприємства, установи або організації)

(далі – Об’єкт) і спільно його утримувати.

2.2. Сторони визначили, що:

2.2.1 організаційно-правовою формою Об’єкта є _____;
(зазначається організаційно-правова форма Об’єкта)

2.2.2 місцезнаходженням Об’єкта є: _____;
(поштовий індекс, область, район, населений пункт, вулиця, номер будинку місцезнаходження Об’єкта)

2.2.3 сферою діяльності Об’єкта є: _____;
(зазначається сфера діяльності Об’єкта)

2.2.4 етапами утворення Об’єкта є: _____;
(зазначається перелік етапів утворення Об’єкта)

2.2.5 здійснення повноважень щодо управління Об’єктом та відповідальність за результати його діяльності покладається на _____.
(зазначається найменування суб’єкта співробітництва)

3. УПРАВЛІННЯ ОБ’ЄКТОМ

3.1. Управління Об’єктом здійснюється відповідно до його установчих документів.

3.2. Керівництво господарською діяльністю Об’єкта здійснюється керівником Об’єкта, який _____.
(зазначається порядок призначення, звільнення керівника Об’єкта)

3.3. Органами управління Об’єкта є: _____.
(зазначається структура органів і служб управління Об’єкта та порядок їх утворення, припинення та організація діяльності)

4. ФІНАНСУВАННЯ (УТРИМАННЯ) ОБ'ЄКТА

4.1. Фінансування (утримання) Об'єкта здійснюється відповідно до вимог Бюджетного кодексу України у порядку _____ та
(зазначається порядок фінансування (утримання) Об'єкта)
за рахунок коштів місцевих бюджетів Сторін, обсяг яких становить: для Сторони-1 _____ та Сторони-2 _____.
(вказується сума коштів для фінансування Об'єкта) (вказується сума коштів для фінансування Об'єкта)

4.2. Збитки, дефіцит коштів, пов'язані з діяльністю Об'єкта, відшкодовуються:

4.2.1. _____.
(зазначаються шляхи покриття можливих ризиків, дефіциту коштів)

4.3. Доходи, отримані за результатами діяльності Об'єкта, розподіляються:

4.3.1. _____.
(зазначається порядок розподілу доходів)

5. ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄКТА

5.1. Об'єкт припиняє свою діяльність з підстав та у порядку, передбачених чинним законодавством України.

6. ПОРЯДОК НАБРАННЯ ЧИННОСТІ ДОГОВОРУ, ВНЕСЕННЯ ЗМІН ТА/ЧИ ДОПОВНЕНЬ ДО ДОГОВОРУ

- 6.1. Цей Договір набирає чинності з _____.
(зазначається дата, з якої набирає чинності Договір, відповідно до вимог статті 9 Закону України «Про співробітництво територіальних громад»)
- 6.2. Зміни та/чи доповнення до цього Договору допускаються лише за взаємною згодою Сторін і оформляються додатковим договором, який є невід'ємною частиною цього Договору.
- 6.3. Внесення змін та/чи доповнень до цього Договору здійснюється в тому ж порядку як і його укладення.

7. ПРИПИНЕННЯ ДОГОВОРУ

- 7.1. Цей Договір припиняється у разі:
- 7.1.1 закінчення строку його дії;
 - 7.1.2 досягнення цілей співробітництва;
 - 7.1.3 невиконання суб'єктами співробітництва взятих на себе зобов'язань;
 - 7.1.4 відмови від співробітництва однієї із Сторін, відповідно до умов цього Договору, що унеможлиблює подальше здійснення співробітництва;
 - 7.1.5 банкрутства утворених у рамках співробітництва підприємств, установ та організацій комунальної форми власності;
 - 7.1.6 нездійснення співробітництва протягом року з дня набрання чинності цим Договором;

7.1.7 прийняття судом рішення про припинення співробітництва.

7.2. Припинення співробітництва здійснюється за згодою Сторін в порядку, визначеному Законом України «Про співробітництво територіальних громад», та не повинно спричиняти зменшення обсягу та погіршення якості надання послуг.

7.3. Припинення співробітництва Сторони оформляють відповідним договором у кількості _____ примірників, кожен з яких має однакову
(зазначається кількість примірників договору)

юридичну силу.

Один примірник договору про припинення співробітництва _____ рада
(найменування суб'єкта співробітництва)
надсилає Мінрегіону упродовж _____ робочих днів після підписання його
(зазначається строк)

Сторонами.

7.4. Суб'єкт співробітництва має право вийти із співробітництва за умови передачі його прав, обов'язків, частки майна _____.
(зазначається найменування суб'єкта співробітництва)

8. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ТА ПОРЯДОК РОЗВ'ЯЗАННЯ СПОРІВ

8.1. Усі спори, що виникають між Сторонами з приводу виконання умов цього Договору або пов'язані із ним, вирішуються шляхом переговорів між Сторонами, а у випадку недосягнення згоди між ними – у судовому порядку.

8.2. Сторони несуть відповідальність одна перед одною відповідно до чинного законодавства України.

8.3. Сторона звільняється від відповідальності за порушення зобов'язань за цим Договором, якщо вона доведе, що таке порушення сталося внаслідок дії непереборної сили або випадку.

8.4. У разі виникнення обставин, зазначених у пункті 8.3 цього Договору, Сторона, яка не може виконати зобов'язання, передбачені цим Договором, повідомляє іншу Сторону про настання, прогнозований термін дії та припинення вищевказаних обставин не пізніше _____ днів з дати їх настання
(зазначається строк)

і припинення. Неповідомлення або несвоєчасне повідомлення позбавляє Сторону права на звільнення від виконання своїх зобов'язань у зв'язку із виникненням обставин, зазначених у пункті 8.3 цього Договору.

9. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

9.1. Усі правовідносини, що виникають у зв'язку з виконанням цього Договору і не врегульовані ним, регулюються нормами чинного законодавства України.

9.2. Цей Договір укладений на _____ аркушах у кількості _____ примірників, з
(зазначається кількість аркушів) (зазначається кількість примірників)

розрахунку по одному примірнику для кожної із Сторін та один примірник для Мінрегіону, які мають однакову юридичну силу.

9.3. _____ рада надсилає один примірник
(найменування суб'єкта співробітництва)
цього Договору до Мінрегіону для внесення його до реєстру про співробітництво територіальних громад упродовж _____ робочих днів після
(зазначається строк)
підписання його Сторонами.

9.4 _____ рада подає до Мінрегіону відповідно до статті 17
(найменування суб'єкта співробітництва)
Закону України «Про співробітництво територіальних громад» звіт про здійснення співробітництва, передбаченого цим Договором.

10. ЮРИДИЧНІ АДРЕСИ, БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ ТА ПІДПИСИ СТОРІН

Сторона-1:

Юридична адреса:

Банківські реквізити:

Голова _____

_____ року

М. П.

Сторона-2:

Юридична адреса:

Банківські реквізити:

Голова _____

_____ року

М. П.

Оскільки за цією формою співробітництва передбачається утворення нової юридичної особи, то в пункті 2.1. розділу «2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ» поряд із зазначеними законами України «Про місцеве самоврядування в Україні» та «Про співробітництво територіальних громад» необхідно додатково вказати й Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань. Поруч з цим, можна зазначати й акти Президента України та/чи Кабінету Міністрів України, за умови, що такі існують. Також у цьому пункті потрібно вказати й найменування утворюваного комунального підприємства, установи чи організації, що буде спільно утримуватися суб'єктами співробітництва.

В пункті 2.2. розділу «2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ» необхідно зазначити організаційно-правову форму Об'єкта, його місцезнаходження, сферу діяльності, етапи утворення, а також вказати суб'єкта співробітництва, який здійснюватиме повноваження щодо управління Об'єктом та нести відповідальність за результати його діяльності.

Під організаційно-правовою формою спільних комунальних підприємств, установ та організацій необхідно розуміти форму здійснення господарської (у т.ч. підприємницької) діяльності з відповідною правовою основою, яка визначає характер відносин між засновниками (учасниками), режим майнової відповідальності по зобов'язаннях юридичної особи, порядок створення, реорганізації, ліквідації, управління, розподілу одержаних прибутків, можливі джерела фінансування діяльності тощо. Оскільки юридична особа є структурою, в середині якої виникають певні відносини, то їх характер, зміст, а також деякі умови відповідальності внутрішніх учасників цієї юридичної особи перед кредиторами визначаються саме її організаційно-правовою формою. Для її визначення слід скористатися Класифікацією організаційно-правових форм господарювання ДК 002:2004 (затверджена наказом Держспоживстандарту від 28.05.2004 р. № 97).

Що стосується організаційно-правової форми утворюваного спільного підприємства, його місцезнаходження та сфери діяльності, то усі вони мають бути такими, як це прописано в установчих документах (статуті).

Готуючи формулювання підпункту 2.2.4., під етапами утворення спільних комунальних підприємств, установ та організацій необхідно розуміти обумовлені законом чи погоджені зацікавленими суб'єктами проміжки часу, упродовж яких необхідно вчинити низку логічно послідовних та взаємно доповнюючих дій. Зокрема, до них можна віднести підготовку пакету необхідних документів для реєстрації підприємства як юридичної особи, саму реєстрацію, затвердження штату персоналу, відповідні кадрові призначення тощо. Тому тут варто перерахувати ті етапи утворення, які члени комісії з підготовки проекту договору про співробітництво узгодили між собою. На цій же стадії потенційними суб'єктами співробітництва має бути визначено відповідну раду, яка здійснюватиме повноваження щодо управління спільним підприємством та нести відповідальність за результати його діяльності.

В пункті 3.2. розділу «3. Управління об'єктом» необхідно вказати порядок призначення та звільнення керівника спільного підприємства в контексті установчих документів (статуту). Те ж саме стосується органів управління спільного підприємства (пункт 3.3.)

При підготовці тексту розділу «4. ФІНАНСУВАННЯ (УТРИМАННЯ) ОБ'ЄКТА» необхідно розписати й строки внесення коштів, вказавши кінцеву дату (наприклад, не пізніше ... , до ...).

Що стосується порядку розподілу майна, яке залишилося внаслідок припинення діяльності спільного підприємства (пункт 5.2.), то цю нормативну вимогу необхідно деталізувати в контексті відповідних норм чинного законодавства України та взаємних домовленостей.

Пункт 7.4. розділу «8. ПРИПИНЕННЯ ДОГОВОРУ» передбачає необхідність зазначення суб'єкта співробітництва, до якого перейдуть частка майна, права та обов'язки сторони, яка припинила участь у співробітництві. Це може бути наперед визначений суб'єкт співробітництва, а може бути вказано порядок його визначення.

В пунктах 9.3. і 9.4. розділу «9. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ» необхідно вказати раду, яка надішле один примірник договору про співробітництво до Мінрегіону та подаватиме до нього щорічний звіт відповідно до статті 17 Закону України «Про співробітництво територіальних громад». Питання про те, хто візьме на себе ці обов'язки, має бути вирішено членами комісії на стадії підготовки проекту договору про співробітництво.

7. Оформлення інших документів

Зразок пропозиції щодо ініціювання співробітництва територіальних громад

ПРОПОЗИЦІЯ ЩОДО ІНІЦІЮВАННЯ СПІВРОБІТНИЦТВА

Відповідно до частин 1 і 2 статті 5 Закону України «Про співробітництво територіальних громад» подаю на Ваш розгляд пропозицію щодо ініціювання співробітництва, в межах якого передбачається спільне фінансування

_____,
що належить на праві комунальної власності _____ раді.

Передбачається, що з метою _____
_____,
укладення договору про співробітництво дозволить _____

_____.

Прошу на сесії _____ ради упродовж розумного
строку розглянути питання по суті поданої мною пропозиції та надати згоду на
організацію із _____ територіальною громадою
співробітництва, яке відповідає інтересам та потребам
_____ територіальної громади.

_____ сільський голова

Ініціали та прізвище

Зразок рішення ради про надання згоди на організацію співробітництва територіальних громад

РІШЕННЯ

«__» _____ 201__ р.

№ _____

*Про надання згоди на організацію
співробітництва територіальних
громад*

За результатами розгляду та обговорення виступу _____
голови _____, враховуючи попередній висновок
виконавчого комітету _____ ради від _____ (дата),
керуючись ст. 35 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та
частиною 3 ст. 5 Закону України «Про співробітництво територіальних
громад», сесія _____ ради

В І Р І Ш И Л А:

1. Надати згоду на організацію співробітництва із
_____ територіальною громадою, в межах якого
передбачається _____

_____,
який належить _____ територіальній
громаді.

2. Надіслати до _____ ради пропозицію щодо організації
співробітництва, ініційованого _____ сільським головою.

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на _____.

_____ голова (підпис)

Ініціали та прізвище

Зразок розпорядження міського голови про оцінку пропозиції щодо організації співробітництва територіальних громад та її громадського обговорення

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

«__» _____ 201__ р.

№ _____

*Щодо оцінки пропозиції _____
територіальної громади щодо організації
співробітництва та її громадського
обговорення*

Відповідно до пункту 20 частини 4 статті 42 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», частини 2 ст. 6 Закону України «Про співробітництво територіальних громад», а також рішення _____ ради від __. __. 201__ р. № __,

1. Доручити виконавчому комітету _____ ради здійснити вивчення та оцінку пропозиції _____ територіальної громади щодо організації співробітництва (вх. № ____ від __. __. 201__ р.) щодо відповідності потребам _____ територіальної громади, результати яких доповісти _____ голові не пізніше __. __. 201__ р.

2. Призначити громадське обговорення пропозиції _____ територіальної громади щодо організації співробітництва та провести його __. __. 201__ р. в (місце та час проведення) у вигляді зустрічі з мешканцями _____.

3. Розмістити це розпорядження на офіційному Інтернет-сайті _____ ради, а також забезпечити його розміщення в (найменування друкованого ЗМІ) у вигляді інформаційного повідомлення.

4. Контроль за виконанням цього розпорядження покласти на _____.

_____ голова (підпис)

Ініціали та прізвище

Зразок рішення ради, що отримала пропозицію щодо ініціювання співробітництва про надання згоди на його організацію

Р І Ш Е Н Н Я

«___» _____ 201__ р.

№ _____

*Про надання згоди на організацію
співробітництва територіальних громад*

Розглянувши та обговоривши інформацію (прізвище, ініціали та займана посада) про надання згоди на організацію співробітництва територіальних громад, що ґрунтується на результатах вивчення та оцінки виконавчим комітетом _____ ради пропозиції _____ територіальної громади, проведеного громадського обговорення (протокол від __.__.201__ р.) на предмет доцільності співробітництва, ініційованого _____ територіальною громадою, керуючись статтею 5 Закону України «Про співробітництво територіальних громад», пунктом 33-1 частини першої статті 26 та статтею 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», _____ рада ВИРІШИЛА:

1. Надати згоду на організацію співробітництва з _____ територіальною громадою, в межах якого передбачається _____, право комунальної власності на який належить _____ територіальній _____ громаді, _____ для _____.

2. Делегувати як представників _____ територіальної громади до комісії з підготовки проекту договору про співробітництво (прізвище, ініціали та займана посада) та (прізвище, ініціали та займана посада).

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на _____.

_____ голова (підпис) Ініціали та прізвище

Зразок спільного розпорядження про створення комісії з підготовки проекту договору про співробітництво територіальних громад та затвердження її складу (з додатком)

_____ рада

_____ рада

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

«__» _____ 201__ р.

№ _____ /

*Про утворення комісії з підготовки проекту
договору про співробітництво територіальних
громад та затвердження її складу*

З метою забезпечення підготовки проекту договору про співробітництво _____ та _____ територіальних громад, відповідно до пункту 20 частини 4 статті 42 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», частини 1 статті 7 Закону України «Про співробітництво територіальних громад»:

1. Утворити комісію з підготовки проекту договору про співробітництво _____ та _____ територіальних громад та затвердити її склад згідно з додатком.

2. Комісії підготувати до ____ _____ 201__ року проект договору про співробітництво вищезазначених територіальних громад у формі _____, що передбачає _____

3. Перше засідання комісії з підготовки проекту договору про співробітництво територіальних громад провести ____ 201__ року.

4. Контроль за виконанням цього розпорядження покласти на _____.

_____ голова (підпис) Ініціали та прізвище

_____ голова (підпис) Ініціали та прізвище

Додаток до розпорядження
від «__» _____ 201__ року
№ _____ / _____

Додаток до розпорядження
від «__» _____ 201__ року
№ _____ / _____

СКЛАД
комісії з підготовки проекту договору про співробітництво
територіальних громад

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Займана посада

Секретар _____ ради
прізвище

(підпис)

Ініціали та

Секретар _____ ради
прізвище

(підпис)

Ініціали та

Р І Ш Е Н Н Я

«__» _____ 201__ р.

№ _____

*Про схвалення проекту договору про
співробітництво територіальних громад*

Розглянувши та обговоривши інформацію (прізвище, ініціали та займана посада) про підготовку проекту договору про співробітництво _____ та _____ територіальних громад, про результати його громадського обговорення (протокол від __.__.201__ р.), керуючись частиною 1 статті 8 Закону України «Про співробітництво територіальних громад», пунктом 33-1 частини першої статті 26 та статтею 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», міська рада **ВИРІШИЛА:**

1. Схвалити проект договору про співробітництво з _____ територіальною громадою, в межах якого передбачається

_____ ,
право комунальної власності на який належить _____
територіальній громаді, для _____

2. Контроль за виконанням цього рішення покласти на _____ .

_____ голова (підпис)

Ініціали та прізвище